

Tietoturvaklusteri FISC ry
Juha Remes

Kirjaamo
Liikenne- ja Viestintäministeriö
lvm@kirjaamo.fi

Lausunto
5.6.2017

LVM/1218/01/2016

Lausunto: Lausuntopyyntö vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta

Yleistä

FISC ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta.

FISC ry ymmärtää tarpeen kehittää kansallista tunnistamisinfrastruktuuria. Suomessa sähköisessä vahvassa tunnistamisessa ei ole ollut merkittäviä muutoksia viimeisen 15 vuoden aikana. Kansallisesti sähköistyvät monikanavaiset palvelut, teollinen internet sekä reaaliaikaistuminen vaativat uudistuksia myös sähköiseen tunnistamiseen sekä vahvoihin että kevyempiin tunnistusmenetelmiin.

Kaupalliset markkinat palveluntarjoajille ja riskit

Kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen markkinat käsittävät noin 450 miljoonaa tunnistustapahtumaa vuodessa, joista julkishallinnon palveluihin tulevien tunnistusten osuus on vähän yli 70 miljoonaa tapahtumaa vuodessa. Jos tunnistustapahtuman hinta on esimerkiksi luokkaa 0,1 euroa tapahtumalta ja kokonaisvolyymi siten noin 7 miljoonaa euroa, on kansallinen tunnistamisen markkina varsin pientä liiketoimintaa.

Ensitunnistamisen ketjutuksen maksut

Esityksessä todetaan aivan oikein, että TUPAS-tunnistus vastaa tunnistusmenetelmänä noin 98%:a julkissektorin palveluihin tehdyistä tunnistuksista. Toisaalta nykyinen TUPAS-protokolla ei vastaa Viestintäviraston määräyksiä Luottamusverkossa käytettävistä tiedonsiirtomenettelyistä. Jos TUPAS-protokollaa ei muuteta annetun siirtymäajan puitteissa, eikä muita ratkaisuja tuoda ongelman ratkaisemiseksi, on sen käyttö lopetettava. Tämä tuo vuoden 2018 loppuun mennessä tarpeen saada valtaosalle kansalaisista uudet tunnistusvälineet. Jos ensitunnistuksen ketjutuksen kustannus on merkittävä, hidastuu siirtyminen uusiin tunnistusmenetelmiin ja koko sähköisen asioinnin käyttö vähenee merkittävästi.

Käyttäjän uuden ensitunnistuksen tekemisestä muodostuu ensitunnistajalle noin 10 – 30 euron kulu, jonka lisäksi käyttäjälle muodostuu kustannuksia menetetystä työajasta ja matkoista. Kansallisen edun vuoksi on kuitenkin välttämätöntä saada ensitunnistuksen ketjutuksen hinta niin matalaksi, ettei se rajoita tai hidasta sähköistä uusien tunnistusvälineiden hankintaa.

Viestintävirastolle maksettavat maksut

Tunnistus- ja luottamuspalvelulain säätämisen yhteydessä tehtiin mielestämme huono päätös Viestintäviraston rekisteröintimaksun ja vuosittaisen valvontamaksun säätämisessä. Tällaisia maksuja ei pitäisi olla, sillä rekisteröinti ja valvonta ovat yhteiskunnan toimintoja, joilla tässä tuetaan sähköisen asioinnin yleistymistä. Mielestämme tällaisten kustannusten kantaminen on yhteiskunnan vastuulla ja siksi ne tulisi kattaa esimerkiksi yhteiskunnan digitalisaatioon osoitetuista varoista.

Tämänlaiset viranomaismaksut rajoittavat digitalisaation etenemistä ja nostavat kustannuksia palveluja tuottavissa organisaatioissa. Viestintäviraston Luottamusverkkoon liittyvien toimijoiden tunnistuspalveluista saama kannattavuus on tällä hetkellä pääosin negatiivista ja kaikki lisäkustannukset vaikeuttavat uusien toimijoiden markkinoille tuloa.

Viestintävirastolle maksettavat rekisteröinti- ja valvontamaksut tulisi poistaa. Maksuista saatava taloudellinen hyöty yhteiskunnalle on mitätön, koska tunnistuspalveluiden joukko on pieni, mutta maksujen negatiiviset vaikutukset ovat huomattavasti suurempia rajoittaen kansallisella tasolla uusien toimijoiden ja palveluiden syntymistä.

Yhteenveto

Yhteiskunnan kehittymisen kannalta tulisi keskittyä yhä enemmän asioihin, jotka luovat markkinoita ja mahdollistavat uusien digitaalisten innovaatioiden syntymisen. Vahva tunnistaminen on vain alustapalvelu, joka on välttämätön sähköisten palveluiden mahdollistamiselle. Tunnistamisesta on vaikeaa kehittää erillisenä palveluna kannattavaa liiketoimintaa. Nyt luodun Luottamusverkoston merkittävin lisähyöty saavutetaan vasta kun digitalisoitujen palveluiden tarjonta ja uudet monikanavaiset innovaatiot leviävät laajasti. Kaikki yhteiskunnan asettamat maksut ovat tätä kehitystä jarruttavia ja kokonaisvaltaisesti Suomen kilpailukykyä heikentäviä toimia.